

ב"ה

הלכות נקיות חמץ בעת בהלת הקרונה

יום א' פרשת ויקרא כ"ו אדר תש"פ

לכבוד ידידי שליחים היקרים ה' עליהם יחיו, וישמור את כל בית ישראל בכלל ובפרט.

במענה לשאלות רבים במצב של מחלת הקרונה ר"ל שכל הילדים נמצאים בבית, וקשה ביותר לעשות הנקיון לפסח כמו שנהגו בשנה רגילה, וגם יש הרבה שנשארים בביתם לחג הפסח הבעל"ט אחרי שלא עשאו פסח בעצמם כבר הרבה זמן, מה עליהם לדעת בנוגע נקיות הבית שיהיה כשרים לפסח להלכה.

לכל אחד מאיתנו יש את התמונה המושלמת וסדר עבודה האיך לעשות נקיון לפסח. אבל עלינו לדעת שזה פשוט לא מציאותית בתנאים הקיימים בשנה זו בבית עכשיו. כבר אמר מי שאמר שצריכים לדעת שאבק אינו חמץ והילדים אינם קרבן פסח.

ברור איפוא, כי עומדים אנו בתוך תקופה רגישה מאד ועלינו לכלכל את צעדינו בצורה הנכונה, שיש דברים שעלינו לבצע באופן שונה ממה שאנו רגילים, אך כמובן בתוך גדר ההלכה, כדלהלן, בידענו שזהו גופא קיום רצון ה' בעת הזו, וכבר אמרו חז"ל (קידושין מ, א) "חשב אדם לעשות מצוה ונאנס ולא עשה מעלה עליו הכתוב כאילו עשה", ועשייה זו היא בטהרתה, שהרי כך מעלה עליו הכתוב.

ולכן צריכים לעבור על ההלכות הבסיסיות לפני שאנו מתחילים בפרויקט העצום הזה, ניקוי הבית. אחרי שאנחנו יודעים מה צריך ומה בגדר נחמד, כדאי שנשב עם עצמנו, נחליט מהן היכולות האמיתיות שלנו, ומה השי"ת דורש ממנו במצבנו האישי והמשפחתי ברגע הנוכחי הזה.

ידוע מש"כ הרא"ש (מס' פסחים פ"ג ס"ב): "לא הארכתי לבאר דברי אביי... שישראל קדושים הם וגוררין ומבערין כל חמץ הנמצא אפילו כל שהוא ואפילו אם נדבק בכותלי הבית". אבל בכל זאת צריכים לדעת מה נכלל ב"ישראל קדושים", ומה לא. דיש דברים שחייבים לנקותם על פי דין, יש דברים שמנקים ממנהגא משום "ישראל קדושים", ויש דברים שרגילים לנקותם אבל באמת לא צריכים לנקותם אפי' משום "ישראל קדושים". ולכן ברצוני להעלות על הכתב מה שנראה לקט שכלי ודעתי בזה.

יש הבדל גדול בנוגע נקיון לפסח בין דברים שמשמשים בהם לענייני אכילה ושתייה, או דברים שיכולים לבוא במגע עם ענייני אכילה ושתייה, שבה יש לדקדק מאוד, שהרי אפי' רק משהו חמץ אסור בפסח, ובזה נאמר "ישראל קדושים", דאפי' אם יש חשש רחוק שיבוא במגע עם אוכלין ומשקין שמחמירים לנקותם. ובין דברים שאינם באים במגע בענייני אכילה ושתייה ואין בזה משום "ישראל קדושים".

דברים שאין צריכים לנקותם כלל

א. כבר ידוע שרבותינו נשיאנו נ"ע מכרו חמץ גמור גם בשנה רגילה, ואצל אדמו"ר הצמח צדק מכרו לחמץ חלה שיהיה לו מה יאכל במוצאי חג הפסח (לשמע און עמ' 58). בשטר המכירה של אדמו"ר מוהרש"ב כלולים מוצרי חמץ גמור (וכן היה המנהג גם אצל עוד כמה צדיקי פולין כגון ראפשיץ, צאנז ועוד).

ואפי' מי שנהג שלא למכור חמץ גמור בשנה רגילה, בשנה כזה שהוא שעת הדחק ושעת לחץ יכול למכור אפי' חמץ גמור לגוי, ואין צריך לעשות התרת נדרים, מכיון שעושה זאת רק באופן ארעי לשנה זו, ואינו משנה מנהגו לגמרי (ראה דגול מרבבה סי' ריב).

ב. ולכן כל מה שמוכרים לגוי אין צריכים לנקותם כלל. רק צריכים לסוּגֵרם בארון (ולנעול במנעול אם אפשר) ולכתוב עליו באותיות בולטות שנמכר לגוי. ומכלל זה, מי שיש לו מטבח מיוחד לפסח א"צ לנקות כלל במטבח של כל השנה, רק לסגרו במנעול או בנייר דבק ולכתוב עליו שנמכר לגוי.

ואפי' מי שאין לו מטבח מיוחד לפסח, יכול לקחת כל הכלים של חמץ ולסגורם בארון ולמכרם לגוי, ואין צריך לנקותם. ג. וכן התנור או מקרר שאין משתמשים בו בפסח או שאר כל הארונות שבכל הבית שאין צריכים לפסח ימכרם לגוי ולסגורם ולכתוב עליהם שנמכרו לגוי, ואין צריכים לנקות אותם כלל.

ד. כמו כן כל הבגדים ובגדי ילדים שלא משתמשים בהם במשך ימי הפסח א"צ לנקותם כלל, רק להכניסם למקום שמוכרים לגוי ולסגורם ולכתוב עליו שנמכר לגוי.

ה. וכן הוא במשחקי ילדים או ספרי ילדים שלא משתמשים בהם בפסח, יש לסגורם ולמכור אותם לגוי ואין צריך לנקות אותם כלל.

ו. הזמירות והסידורים שמשתמשים בהם כל השנה עם חמץ ממש, יש לסגורם ולמכור אותם לגוי.

ז. מקום שאין מכניסין בו חמץ אין צריכים לנקות, ולכן Boiler Room או Attic וכדומה שאין משתמשים שם עם חמץ, אין צריכים לנקות כלל.

ח. מתחת למקרר ותנור (וכן כל דבר כבד) שלא מזיזים אותם כלל אין צריכים להזיזם, ואפי' אם יודעים בבירור שנפל שם חמץ במשך השנה, דהוי כנפלה עליו מפולת או כנפל לבור (סי' תלג ס"כ), רק לנקות עד כמה שידו מגעת כשהם במקומם. וכפשוט שאין להזיזם במשך כל ימי החג.

ט. וכן הדין בכל חמץ שאין יד האדם מגיע שם כגון בפנים ה- Steam או בתוך ה- Parka א"צ להוציאם משם אפי' אם רואים אותם, אלא יש לנקות עד כמה שידו מגעת, וליתר שאת אם רוצה להחמיר אפשר לזרוק עליו קצת חומר פגום.

י. הכותלים והחלונות שבחדרי שינה אין צריכים לנקות כלל.

יא. התקרות והמנורות שעל התקרות שבכל חדרי הבית אין צריכים לנקות כלל.

יב. אין צריכים לשפשף כל כלי הכסף שבבית. ורק מה שרוצים להשתמש בפסח המנהג להכשירם.

דברים שצריכים לנקות, דברים שצריכים לנקות, והאיך

כל מקום שבא במגע עם אכילה ושתייה ואינו נמכר לגוי יש לנקות היטב.

יג. במטבח: התנורים, הכיורים, והקאנטרס, והארונות שבמטבח שרוצים להשתמש בה בפסח צריכים לנקות היטב, ולהכשירם כדין כמו כל שנה רגילה, או לכסותם בשתי כיסויים. וכן הדין בשלחן שבחדר האוכל Dinette.

יד. השלחן שבחדר הסלון, יש לנקות היטב ולכסות, אבל אין צריך להכשיר אותו מכיון שמשתמשים בזה כל השנה רק עם כיסוי.

טו. הכתלים שבמטבח וחדר האכילה, יש לנקות ולשטוף היטב עד גובה יד האדם.

טז. בתוך המקרר והמקפיא צריכים לנקות היטב, וגם בהחריצים יש לנקות עד מקום שיכולים להגיע, אבל אין צריך לפרק אותם בכדי לנקות. ואם רואה חמץ שאינו יכול להגיע אליו, יש לזרוק עליו קצת חומר פגום.

יז. כסא שמשמש במקום אכילה, צריך לנקות היטב אבל אין צריך לפרק אותם. ואפי' אם רואה חמץ מתחת הפלעסטיק ואינו יכול להגיע אליו א"צ לקרוע אותו.

יח. משחקי ילדים שלא מוכרים, צריכים לנקות היטב, ואם יש חריצים יש לנקותם בחומרי ניקוי חריף. ואם שייך, יכולים להכניסם למדיח כלים או למכונת כביסה (כמובן מבלי שהמכונה תתקלקל ותשבר) ולהדיחם עם חומרי ניקוי. שהרי הילדים לוקחים הצעצועים להפה.

יט. וכן בגדים שישתמש בהם בפסח צריך נקיות יתירה, ובפרט בגדי ילדים צריכים להוציא הכיסים ולנקותם היטב מפירורי חמץ וכדומה, ולכבסם במכונת כיבוס עם חומרי פגום, מכיון שהידים עסקניות הם וממששים בכיס, ואח"כ נותנים הידים להפה וכדומה.

כ. שאר החדרים והארונות והחלונות וכן המיטות יש לעבור עליהם באופן קל ולוודא שאין שם חמץ, אבל אין צריכים לנקות שם באופן יסודי.

כא. המרפסת והחצר יש לוודא לפני פסח שאין שם חמץ בעין.

כב. פח אשפה שבחוץ - יש לוודא שאין שם חמץ שיש בו כזית מכיון שהם כליו אפי' אם הוא בצדי הרחוב. אבל הפירורים המטונפים אינו מחויב לבער.

כג. מסביב לפח זבל - אם הוא מקום מקורה חייב לבער דשם אינו מטונף.

כד. האוטו Car צריכים לנקות היטב כמו כל השנים, ובאופן שאינו מתכוון להשתמש בזה בפסח יש למכור זאת לגוי.

ענינים שונים

כה. תרופות שאין צריכים להשתמש בהם בפסח ויש בהם חשש חמץ, ימכור לגוי. ואם צריכים להשתמש בהן ישאל לרב מורה הוראה.

כו. קטניות אין צריך למכור לגוי.

כז. מלח, צוקער, קאקאו וכדומה אין צריך לזרוק כל חבילה שנפתח כבר, אלא ימכור לגוי, וזה אפי' בשאר השנים.

כח. מישחות ובושם אין צריכים למכור מעיקר הדין, אבל המנהג להשתמש רק בכשר לפסח.

כט. חומרי ניקוי וכביסה מותר להשתמש בכל, דאינו ראוי לאכילת כלב. וכן הדין לגבי סבון ושמפו.

ל. ספרים - מי שנזהר כל השנה שלא לאכול ליד ספרים אין צריך לנקותם. אבל מי שאינו נזהר בזה כל השנה, ינקח היטב הספרים שרוצה להשתמש בהם, דחוששין שמא יגע בפירור חמץ ויכניסם לפיו, ולא סגי במה שפתחים כמה דפים. ובשאר הספרים לא ישתמש כלל אלא ימכרם לגוי ובודאי שלא להביאו ח"ו אל השלחן שאוכל שם. ואם השתמש בהם שלא על השלחן נכון לרחוץ הידים לאחר הלימוד.

לא. אפשר לסמוך על הילדים המבוגרים בנקיות הפסח, וכן להבדיל אפשר לסמוך על מנקה א"י (גוי'טע) לנקות היטב, אבל צריכים לוודא לאחר מכן שאכן הכל נקי לפסח, מכיון שלפעמים הם מקפידים על נקיות ולא על חמץ.

לב. חדרים שכבר ניקוי לפסח יש להזהיר הילדים שלא יכניסו שם חמץ. אבל באופן שמצאו שם חמץ, א"צ לנקות אותו מחדש רק להוציא החמץ שמצא.

לג. כאמור לעיל גם אלו שלא מוכרים בשנה רגילה חמץ גמור, יש להם למכור החמץ לגוי בשנה זו, שהרי אין יודעים מה יולד יום וד"ל. אבל יש לוודא שמוכרים אותו כדין עם רב מורה הוראה שיודע מה הוא עושה, וכמובן עם ערב קבלן.

ויה"ר שבאתערותא דלתתא שכלל ישראל מעבירים כל פירור חמץ בגשמיות, אתערותא דלעילא והקב"ה יבער כל פירור חמץ של הירוס, וישלח לכל חולי עם ישראל רפואה שלימה במהרה, ונוצה לגאולה האמיתית והשלימה, בניסן נגאלו ובניסן עתידין להיגאל בקרוב ממש.

צ"י אגראן אר